



## ÅRETS BÄSTA BARN- OCH UNGDOMSBÖCKER - HITTILLS



## Det våras för den

## Småbarnsböcker

**Ann Forsling**

"Bäbis gnällig", "Bäbis tittut" (Alfabet)

**Annika Thore & Maria Nilsson Thore**

"Vira vaknar" (Bonnier Carlsen)

**Jan Löf**

"Jan Löofs bilderbok" (Bonnier Carlsen)

**1 Böcker för riktigt små barn** är en svår genre, att på få sidor och med små medel fånga barnets intresse. Genom åren är det bara ett fåtal böcker som blivit kvar som små guldklimpar att återvända till.

**2 En som lyckats** är veteranen Ann Forsling med sina böcker om Bäbis. "Bäbis gnällig" och "Bäbis tittut" är ytterligare två charmfulla böcker om den livliga bebisen som är både humoristisk och stämningfull.

**3 Annika Thores** och Maria Nilsson Thores "Vira vaknar" är den första i en serie som bygger på vardagliga situationer utifrån 1,5-åringens perspektiv och som här bygger på den klassiska tittut-leken.

**4 En som verkligen "bosatt sig"** i min hylla är Jan Löf. Nu aktuell med en tittbok full av saker som han gillar att teckna, skriver han själv. Det märks. Här finns många av hans figurer från tidigare böcker publicerade utan inbördes kronologi. Bilder som får mitt huvud att surra av små fantastiska berättelser.

## Utländska bilderböcker

**Lane Smith**

"Det här är en bok". Översättning: Suzanne Ohman (Rabén &amp; Sjögren)

**Hervé Tullet**

"En bok". Översättning av Anna Bogaeu (Alfabet)

**Oscar K & Dorte Karrebaek**

"Lägre". Översättning av Marie Norin (Bokförlaget Didalos)

**1 Tre unika utländska bilderböcker** som kommit i vår är Lane Smiths "Det här är en bok", Hervé Tullets "En bok" och Oscar K:s och Dorte Karrebaeks "Lägre". De två förstnämnda är ett slags idéböcker, där amerikanen Smith skapat en humoristisk upp-till-kamp-bok för just boken som sådan. Det framgår när den läsande apan ständigt får frågor av åsnan som: Kan den blogga? eller Var är musen? Och som ständigt får samma svar: Det är en bok – som slutligen också vinner åsnan intresse, såsom böcker ofta gör.

**2 En bok kan också**, i alla fall om man läser Tullets "En bok", användas interaktivt. Tullet, som är en av Frankrikes mest kända konstnärer och illustratörer, har velat göra en överraskande berättelse som inte gjorts tidigare. Och han lyckas utan vare sig lurviga sidor, knappar som råmar eller figurer som gör piruetter. Boken består bara av prickar – och enbart prickar – som ska tryckas och gnuggas, applåderas större och skakas runt så att de nästan rinner ur boken tills det bara är den där lilla gula prickken kvar. Igen.

**3 En mer otäck** och tänkvärd bok är danskarna Oscar K:s och Dorte Karrebaeks "Lägre", som beskriver barnets tillvaro i ett koncentrationsläger. Det är en bok som ofrånkomligt föder frågor. Mycket tack vare sitt suggestiva bildspråk, men också för bokens återhållna berättarform där vissheten sakta sipprar fram. Är dock tveksam inför att fångvaktarna är tecknade som clown, vars symbolik jag kan förstå, men som på detta sätt framställs som marionetter i onskans tjänst. I någon mening är det sant, men det förminskar deras personliga ansvar och skuld. Och det tror jag knappast var meningen med boken.

## Bilderböcker

**Lisen Adbåge**

"Stor-Emma" (Natur &amp; Kultur)

**Emma Adbåge**

"Leni blir en bebis" (Rabén &amp; Sjögren)

**Birgitta Stenberg & Mati Lepp**

"Billy på sjukhus" (Bonnier Carlsen)

**Per Gustavsson**

"Prinsessans rockband" (Natur &amp; Kultur)

**Christina Björk & Eva Eriksson**

"Prinsessor och drakar" (Rabén &amp; Sjögren)

**Fideli Sundqvist**

"Birre var är du?" (Opal)

**Elin Fahlstedt**

"Önskeprickar" (Opal)

**Majken Pollack & Sara Lundberg**

"Emblas universum" (Alvina förlag)

**Amanda Eriksson**

"Mitt vilda liv" (Natur &amp; Kultur)

**1 De begåvade tvillingsystrarna Adbåge** har båda utkommit med var sin bilderbok i vår. I Emma Adbåges charmiga och lekfulla "Leni blir en bebis" ledsnar Leni på att vara storbarn och bestämmer sig för att bli bebis för en dag. Hon börjar ånyo dregla, krypa, blir oförmögen att äta och klä på sig själv. Ja, allt måste pappa göra – ända tills "åkomman" plötsligt går över.

**2 I Lisen Adbåges "Stor-Emma"** kan nog varenda kotte känna igen sig. Det där klassiska när föräldrarna tvingar barnet, i det här fallet Emma, att leka med vännernas barn, här med den betydligt äldre och elaka Stor-Emma – fast hon inte vill. Till slut när de äntligen blir sams och leken tagit fart – ja, då ska Emma hem.

**3 Coolingen Birgitta Stenbergs** och illustratören Mati Lepps "Billy på sjukhus" är tolfte boken om "rundbullen" Billy. Trots att paret skapat så många känns varje bok lika angelägen, så också denna. Det finns en ljushet i böckerna, ett okonventionellt och glädjefullt berättande som när Billy träffar ett sjukhusspöke som visar sig vara en gammal hojåkare. En person många nog skulle bli lika rädd för som Billy för spöket, men som visar sig vara en "människa" av kött och blod. Han också.

**4 Per Gustavsson** är också en författare som nyanserat vedertagna stereotyper och har utkommit med ett gäng all-

deles lysande könsrolls brytande prinsessböcker. Den nya "Prinsessans rockband" är dock lite av en besvikelse. Förvisso är prinsessan lika oprinsessig med sitt rockband men berättelsen "svänger" inte lika mycket som de tidigare böckerna.

**4 Ytterligare en bok** i antiprinsessgenren är Christina Björks och Eva Erikssons "Prinsessor och drakar". Erikssons illustrationer är humoristiskt charmiga, så också texten men som dessvärre inte riktigt håller för upprepade läsningar.

**5 En bok som däremot** växer för varje läsning är Fideli Sundqvists debut "Birre var är du?" som vann Opals bilderbokstävling tillsammans med Elin Fahlstedt. Boken börjar traditionellt med valpen Birre som går vilse i skogen men snart tar berättelsen fart i ett slags fantastier som rymmer flera dimensioner. Så också Sundqvist bilder som skapar en magisk stämning.

**6 Elin Fahlstedts "Önskeprickar"** är däremot en märklig hybrid av skräckberättelse, serie och saga där diskrepansen mellan innehåll och form gör att boken inte passar någon åldersgrupp – trots spännande illustrationer.

**7 Debutanten Majken Pollacks "Emblas universum"** är en traditionell berättelse, om storasystem som inte vill ha med lillasyster i sin ensamlek, men där Sara Lundbergs illustrationer är något av det mer originella som jag sett.

**8 Amanda Erikssons fjärde bok "Mitt vilda liv"** utspelar sig i vildmarkerna där morfar och barnbarnet bor i en kåta. De plockar bär och fiskar och räds vargen om kvällen. Det är en lågmäld och poetisk berättelse och som alltid när Eriksson håller i penseln; naivistiskt tecknad. Att hon dessutom undviker att berätta barnets kön och därmed öppnar för en könsobunden läsning är bara att applådera. Och visst är livet i vildmarken likt livet i staden. Också här tickar våra hjärtan.